TEXNOLOGIYA

Umumiy oʻrta ta'lim maktablarining 3-sinfi uchun darslik

Oʻzbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi tasdiqlagan

«SHARQ» NASHRIYOT-MATBAA AKSIYADORLIK KOMPANIYASI BOSH TAHRIRIYATI TOSHKENT – 2019 UO'K: 372.831(075)

74.263 KBK

S - 30

Tagrizchilar:

M.Jumayev -

L.Bekova -

M.Muxiddinova –

Nizomiy nomidagi TDPU professori; Respublika Ta'lim markazi metodisti;

Toshkent shahar 81-maktab texnolo-

giva fani oʻgituvchisi:

N.Komilova -Toshkent shahar 104-maktab texnolo-

giva fani oʻgituvchisi.

Shartli belgilar:

topshiriq

savol

eslatma

kasblar haqida ma'lumot

uyda bajaring

mustagil ish

S-30 **Sanakulov, X.** va boshq.

Texnologiya: 3-sinf uchun darslik / X.R. Sanakulov, D.P. Xodiyeva, A.R. Sanakulova. - T.: «Sharq», 2019. - 80 b.

I. 1,2. Muallifdosh.

UO'K: 372.831(075) **KBK 74.263**

Respublika maqsadli kitob jamg'armasi mablag'lari hisobidan chop etildi.

ISBN 978-9943-26-903-3

- © X. Sanakulov, D. Xodiyeva, A. Sanakulova, 2016.
- © «SHARQ» NMAK Bosh tahririyati, 2016, 2019.

KIRISH

Aziz o'quvchilar!

Siz 2-sinf «Texnologiya» darslarida tabiiy va turli materiallardan parrandalar, hayvonlar, kichik hajmdagi oʻyinchoqlar, modellar yasashni, ish qurollaridan xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilgan holda foydalanishni oʻrgandingiz.

Endi 3-sinfda tabiiy va turli materiallardan bajarilishi jihatdan murakkab, koʻp bosqichli bezakli oʻyinchoqlar, maket va modellarni yasashni oʻrganasiz.

Amaliy ishni bajarish jarayoniga ijodiy yondashib, yangi loyihalarni tayyorlashda ish qurollaridan toʻgʻri va oʻrinli foydalanish koʻnikmalarini rivojlantirasiz.

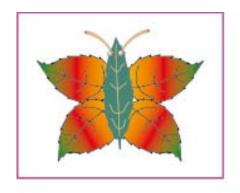
Ushbu darslik sahifalarida berilgan ish namunalarini chiroyli va sifatli bajarishda oʻqituvchingiz maslahati, ota-onangiz yordamidan foydalaning.

Aziz oʻquvchilar, darslikda berilgan ish namunalarini bajarish bilan, ularning yangi koʻrinishlarini yarating, ixtiro qilishga harakat qiling.

Kelajakda sizni buyuk ishlar kutayotganligini unutmang.

Ushbu darslik sizga yaqin koʻmakchi boʻlishiga ishonamiz.

TEXNOLOGIYA DARSIDA BAJARILADIGAN ISH NAMUNALARI

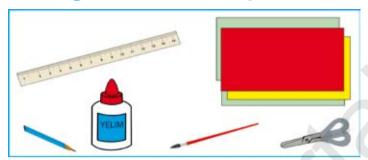

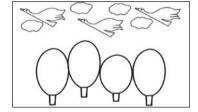

«KUZ» MANZARASINI APPLIKATSIYA USULIDA YASASH

Bizga kerakli ish qurollari

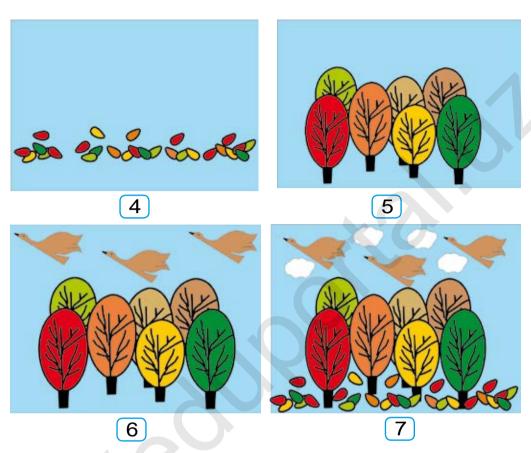

Kuz manzarasiga mos detallarni tayyorlab oling.

Bogʻdagi daraxtlarning joylashish tartibini kuzatib koʻring. Rangli qogʻozlardan daraxt shakllarini qirqing, ketma-ketlikda joylashtirib yelimlang.

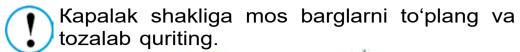

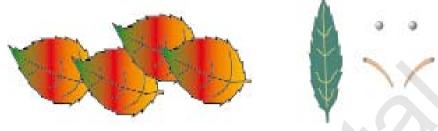
Har faslni oʻz koʻrinishida tasvirlashga harrakat qiling.

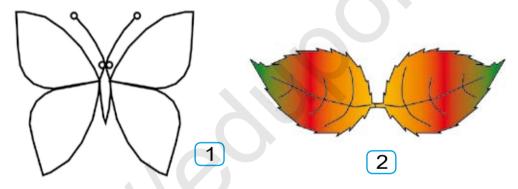

KAPALAK SHAKLINI QURISH-YASASH

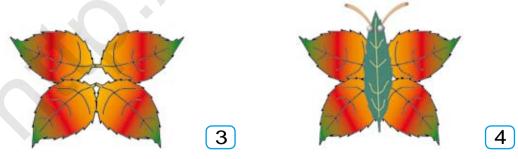

Kapalak shaklini yasashdan oldin kapalak chizmasini chizib oling.

Quritilgan barglarni bir-biriga moslab toʻgʻri joylashtiring va yelimlang.

2

Kapalak shaklini qanday materiallardan yasash mumkin?

Siz qanday koʻrinishdagi kapalakni mustaqil yasay olasiz?

4

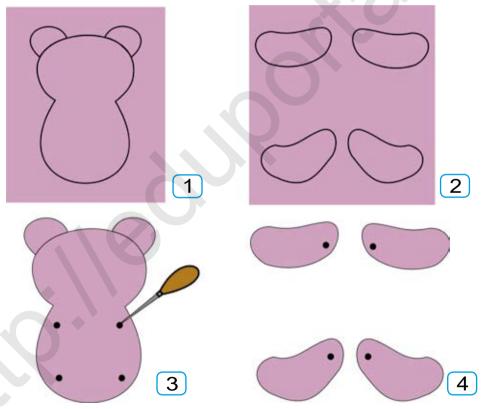

HARAKATLI O'YINCHOQLAR YASASH

Kartonga ayiqcha qismlarini chizing va qirqib oling.

Ayiqcha qismlarini biriktirish nuqtalarini belgilang, oʻqituvchi nazoratida teshib oling.

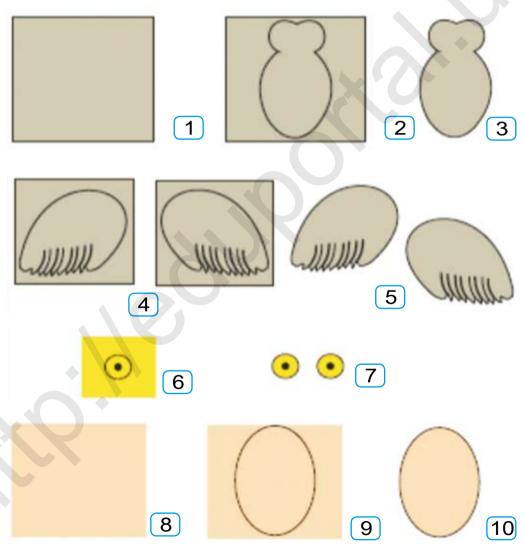
Ayiqcha qismlarini quyidagi tartibda biriktiring.

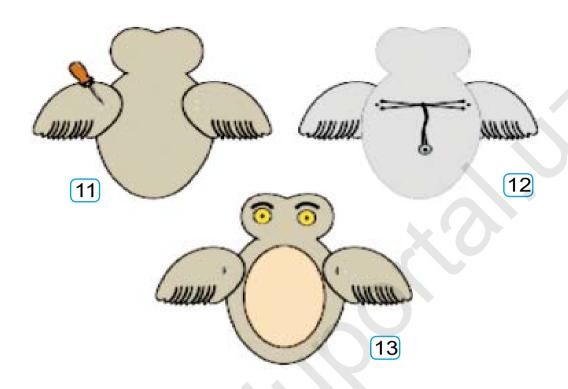

Harakatlanuvchi modellarni mustaqil yasashga harakat qiling.

Qush tasvirini applikatsiya usulida mustaqil yasab koʻring.

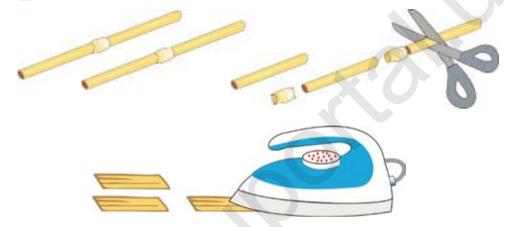

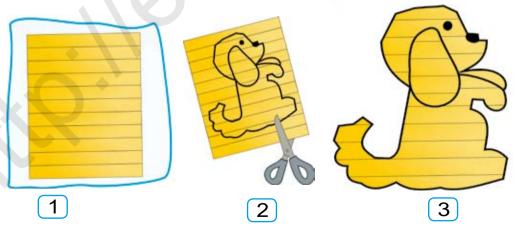
SOMONDAN APPLIKATSIYA USULIDA HAYVONLAR, GULLAR, JONIVORLAR SHAKLINI YASASH

Dazmol bilan ishlashda kattalar koʻmagidan foydalaning.

Oʻqituvchingiz tayyorlab bergan somonlarni qogʻozga yelimlab oling va ketma-ketlikda bajaring.

Ish harakatlarini kuzating va yasab koʻring.

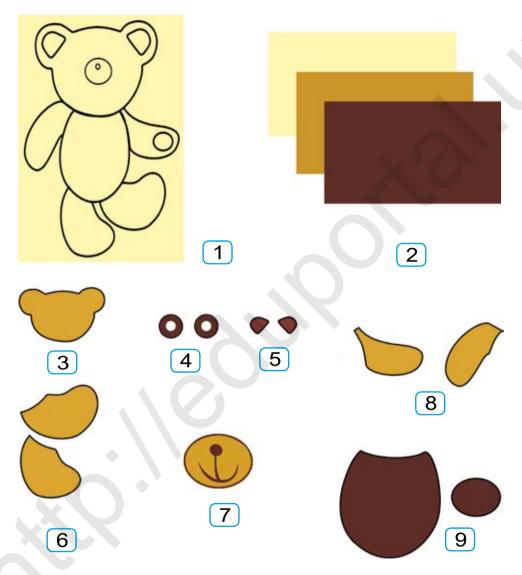

Somondan turli xil kompozitsiya yarating va yaqinlaringizga sovgʻa qiling.

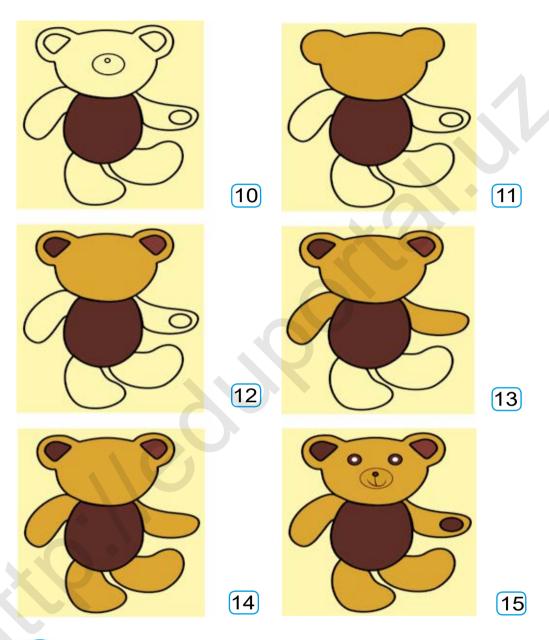
1-nazorat ishi Barglardan jonivorlar shaklini yasash

«ERTAK QAHRAMONLARI»NI APPLIKATSIYA USULIDA YASASH

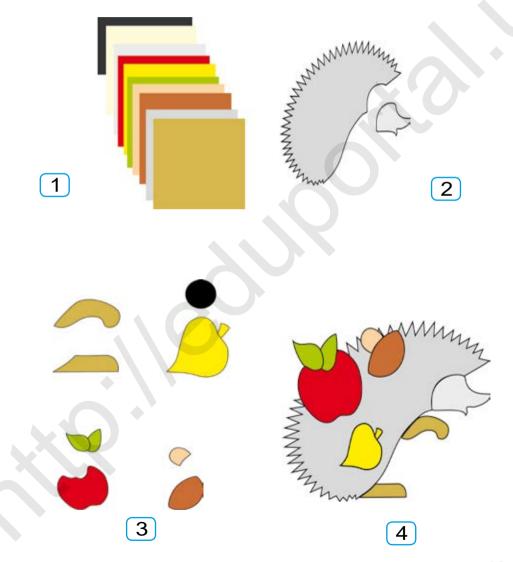
Har bir bosqichni ketma-ketlikda, toʻgʻri bajaring.

Oʻzingiz sevgan ertak qahramonini applikatsiya usulida tayyorlashga harakat qiling.

Qogʻozdan tipratikan shaklini mustaqil yasab koʻring.

Parranda shakli qanday geometrik shakllar-dan tashkil topgan?

PAPE-MASHE USULIDA PIYOLA TAYYORLASH VA BEZASH

Piyola sirtiga vazelin yoki moy surting. Qogʻozni mayda boʻlaklarga boʻling. Piyolaning birinchi qavatiga qogʻoz boʻlaklarini suvga botirib, piyola yuzasiga tekis qilib yopishtiring. Ikkinchi qavatiga qogʻoz boʻlaklarini yelim yordamida yopishtirib chiqing.

Piyola tayyorlash uchun kerakli ish qurollaridan toʻgʻri foydalaning.

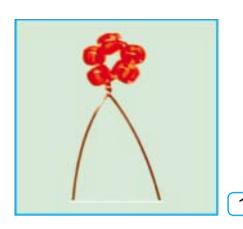

Qogʻoz boʻlaklarini ikkinchi qavatga uzunasiga yelimlang. Bu esa qogʻoz qavatlarini yanglishib ketishdan saqlaydi. Bu holatni 6–7 marta takrorlang.

Piyolani 3 kun davomida quritishga qoʻying. Soʻngra piyola sirtini koʻk rangga boʻyang va naqsh elementlari bilan bezang.

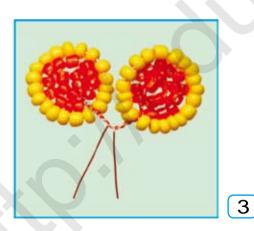
SOVG'A UCHUN SUVENIR YASASH

2

Yumshoq simga gul shaklini hosil qiluvchi gul yaproqlari uchun ikki xil rangli nozmunchoqlarni (biser) ketma-ketlikda joylashtiring.

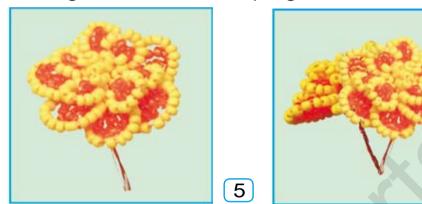

4

Tayyorlangan gulga yana qanday qoʻshimcha kiritish mumkin. Bu ishga ijodiy yondashing.

Bir nechta gul barglarini bir-biriga biriktirib, gul shaklini hosil qiling.

Mustaqil ish namunalari.

6

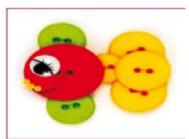

Ish namunalarini kuzating. Mustaqil yasash jarayoniga oʻzgartirish kiritishga harakat qiling.

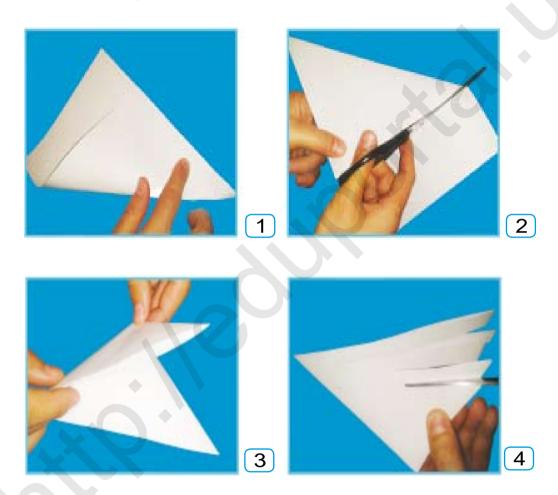

TURLI QOGʻOZLARDAN GIRLYANDLAR VA QOR PARCHASINI YASASH

Qor parchasini quyidagi tartibda yasab koʻring.

Oʻylab koʻring, yana qanday qor parchalarini yasash mumkin?

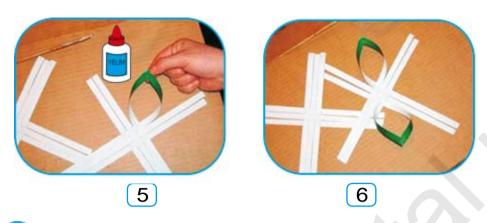

29

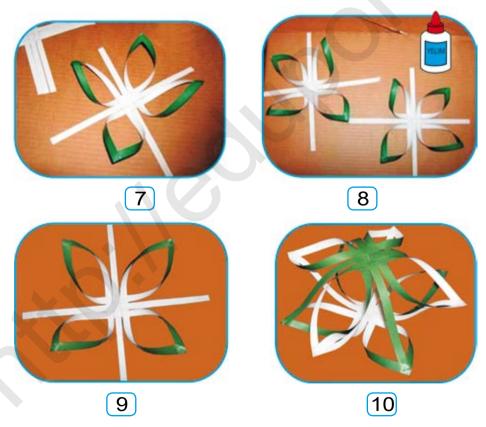
RANGLI QOG'OZDAN ARCHA YASASH

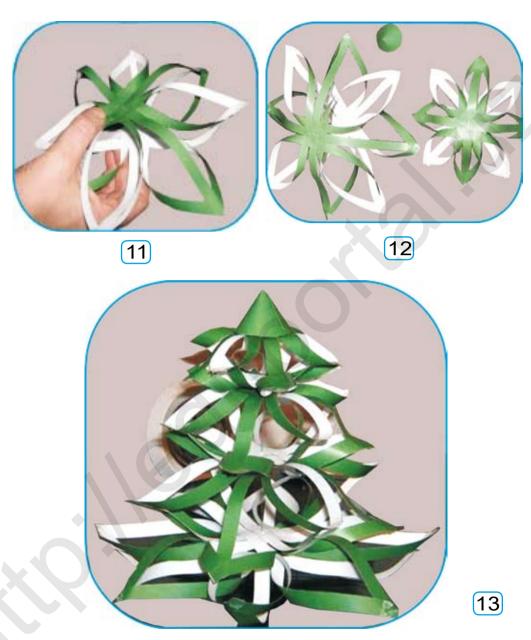

Xavfsizlik qoidalariga rioya qiling.

Qogʻoz qismlarini tartib bilan yelimlang.

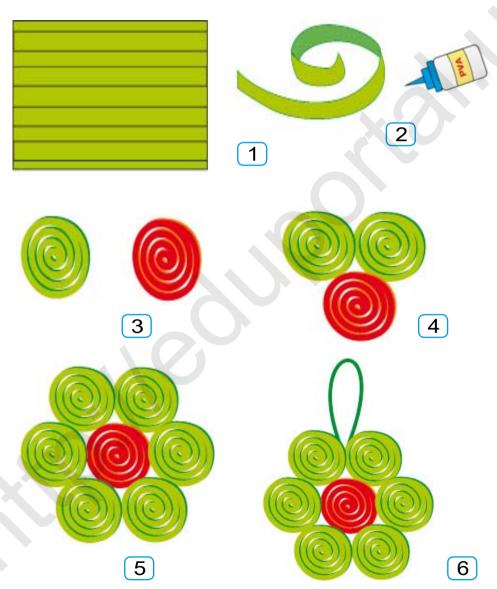

Archaga mos oʻyinchoqlar yasang.

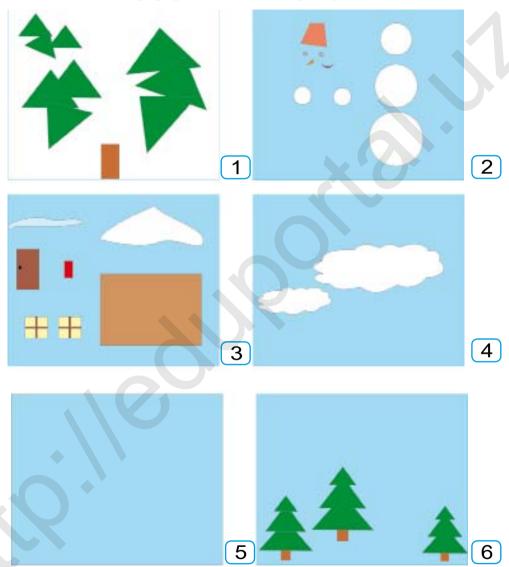
2-nazorat ishi

Rangli qogʻozlardan hajmdor archa oʻyinchogʻini tayyorlash

3 - Texnologiya, 3-sinf

QISH MANZARASINI APPLIKATSIYA USULIDA YASASH

Har bir shaklni toʻgʻri joylashtirib, qish manzarasini yarating.

Qish manzarasidan namunalar yasab koʻring. «Oʻzbekistonda qish» mavzusini mustaqil applikatsiya usulida ishlashga harakat qiling.

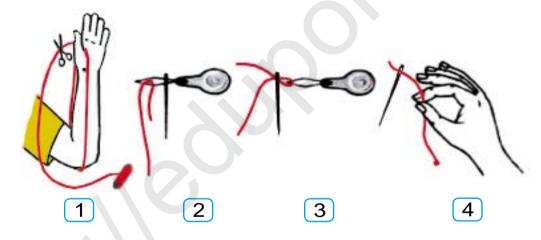
TO'G'RI CHOK TIKISH

Toʻgʻri chok tikish uchun quyidagi qoidalarga amal qiling.

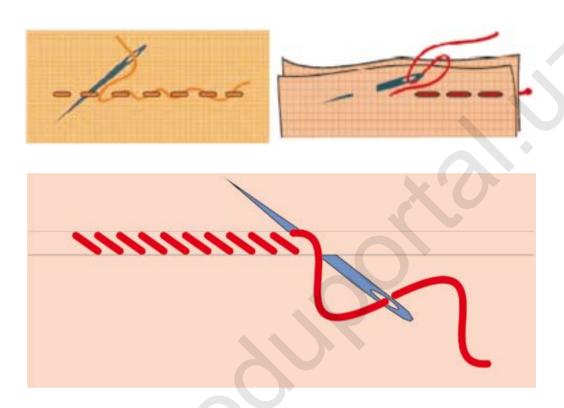
Igna bilan ishlash qoidalari:

- 1. Ignani ishlatib boʻlgach, maxsus igna yostiqchaga sanchib qoʻying.
 - 2. Ignani hech qachon ogʻzingizga solmang.
- 3. Ish tikishdan oldin va keyin ignalar sonini tekshiring, yetishmagan ignalarni albatta toping va maxsus idishga solib qoʻying.

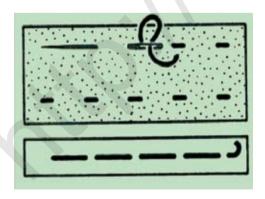
- 4. Kerakli uzunlikdagi ipni oʻlchab, uni qirqib oling (1-rasm).
- 5. Ignaga ip o'tkazib, tugun hosil qilishni unut-mang (2,3,4-rasmlar).

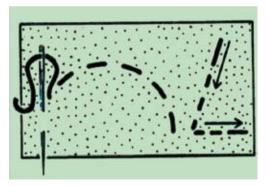
Chok turlari bilan tanishing.

Turli choklarda tikishni oʻrganing.

Mustaqil ish namunalari.

Kartondan tayyorlangan andaza asosida gazlama boʻlaklaridan ixtiyoriy oʻlchamdagi (doira) shaklni qirqib oling.

Qirqimlarga toʻgʻri chok bilan ishlov bering.

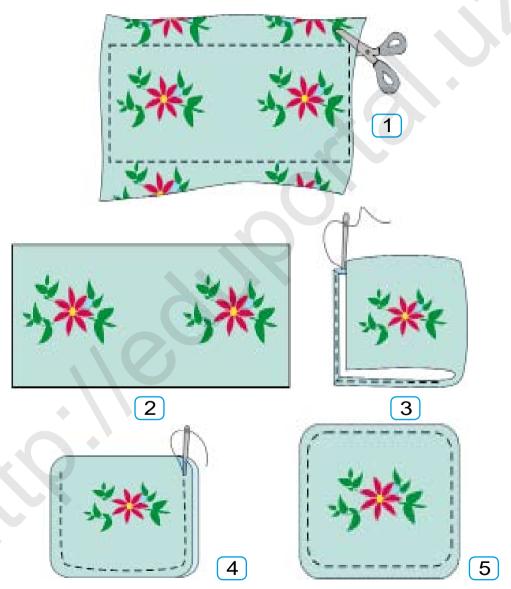

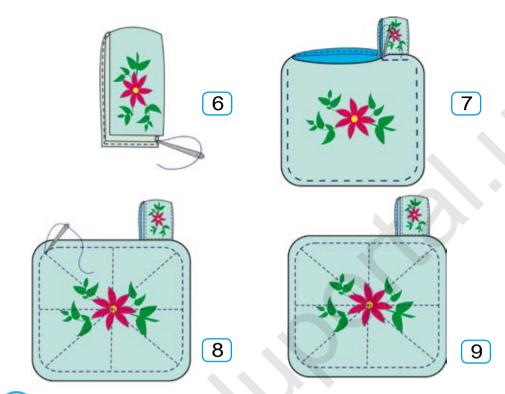
Bezak choklaridan foydalaning.

Mustaqil ish namunalari.

To'g'ri chok yordamida chovgum ushlagich tiking.

Qanday ushlagichdan foydalanish qulay?

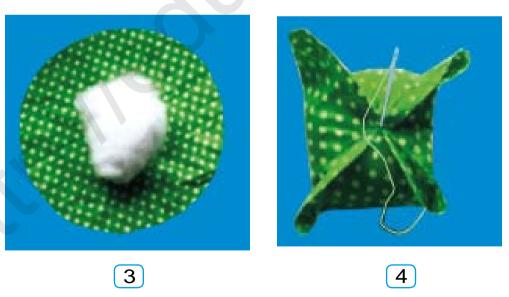

Chovgum ushlagich shakliga oʻzgartirish kiritish mumkin. Ularni tayyorlab koʻring.

IGNA UCHUN YOSTIQCHA TIKISH

Igna uchun yostiqcha tikish tartibi bilan tanishing. Amaliy ishga ijodiy yondashib, oʻz (igna uchun yostiqcha) mahsulotingizni tayyorlang.

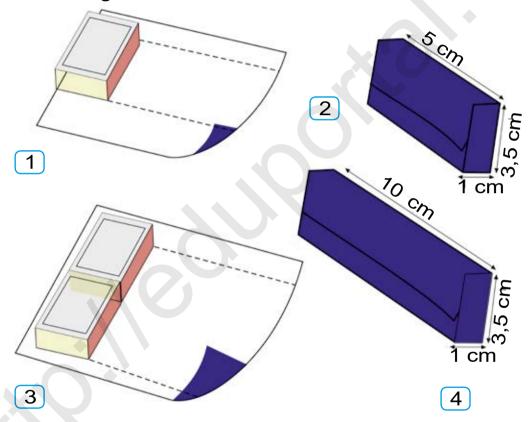
Igna bilan ishlashda xavfsizlik qoidasiga amal qilishni unutmang.

TURLI GEOMETRIK SHAKLLARDAN HARAKATLANUVCHI MODELLAR QURISH-YASASH

Kichik hajmdagi boʻsh qutichalardan harakatlanuvchi mashina modelini yasab koʻring.

Harakatlanuvchi mashina model qismlarini toʻgʻri belgilab oling.

Mashina gʻildiraklarini yasashda plastmassa qopqoqdan foydalaning.

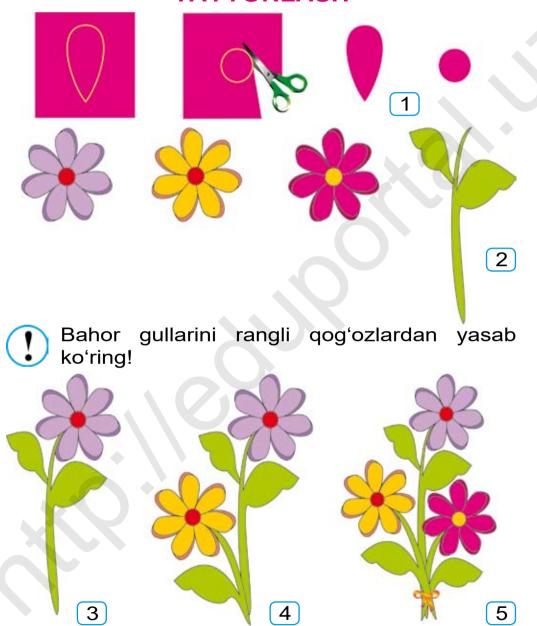

Haydovchi erta tongdan kun botgunga qadar odamlarni oʻz manzillariga bexatar yetib olishlari uchun xizmat qiladi.

Haydovchilik kasbi doim ziyraklik, hushyorlikni talab etadi.

BAHORGI GULLAR KOMPOZITSIYASINI TAYYORLASH

QOGʻOZNI BUKLASH VA QIRQISH USULIDA GULLAR SHAKLINI YASASH

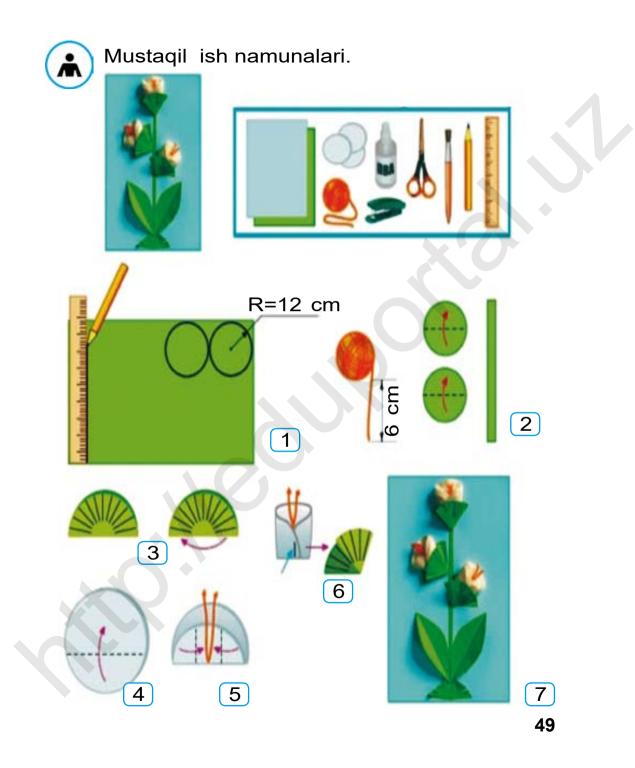

Turli qogʻozlardan bahorgi gullar kompozitsiyasini tayyorlash bosqichlarini ketma-ketlikda bajaring.

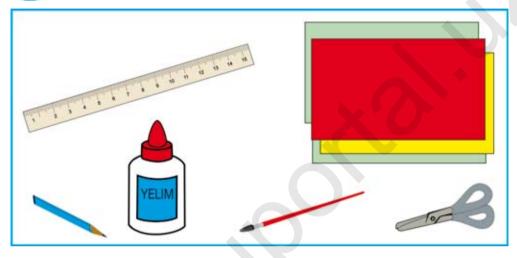

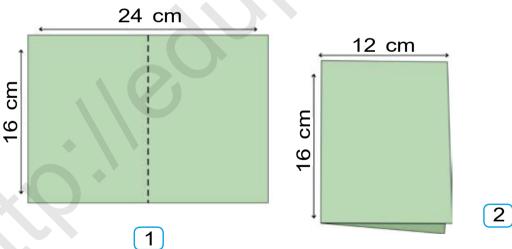

BAYRAMGA TABRIKNOMA YASASH

Kerakli ish qurollarini tayyorlab oling.

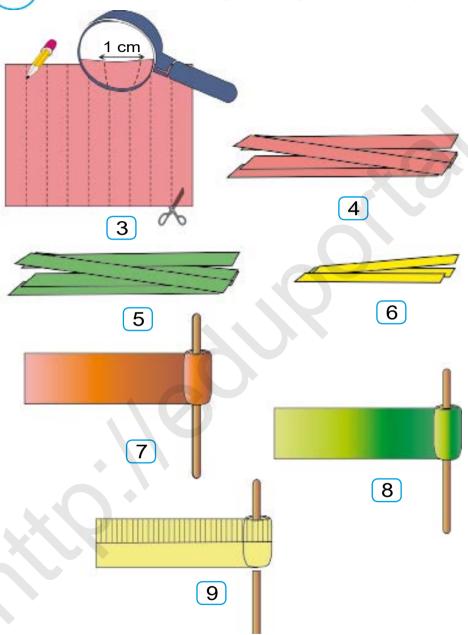

Tabriknoma yasash uchun oʻlchamlarni toʻgʻri belgilab oling.

O'lchami va rangini to'g'ri tanlang.

Kviling usulida gullar tayyorlashda maxsus qirqilgan qogʻozdan foydalaning.

Oyijonim, qutlugʻ boʻlsin, Goʻzal bahor bayramingiz. Quchogʻingiz gulga toʻlsin, Shodliklarga har damingiz. Ollobergan Poʻlat

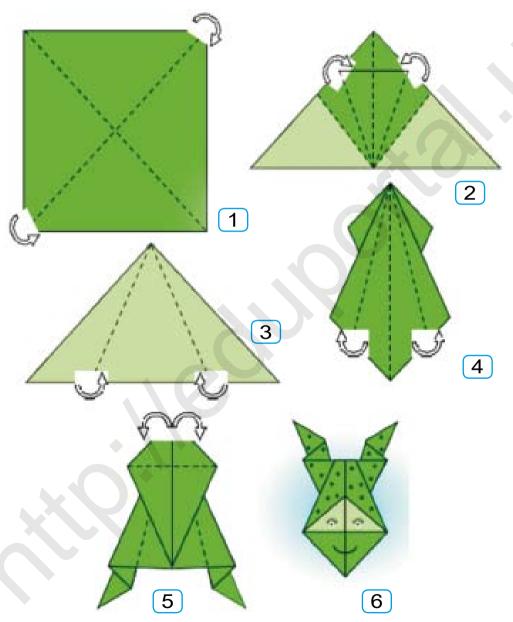
3-nazorat ishi

Applikatsiya usulida guldasta kompozitsiyasini yasash

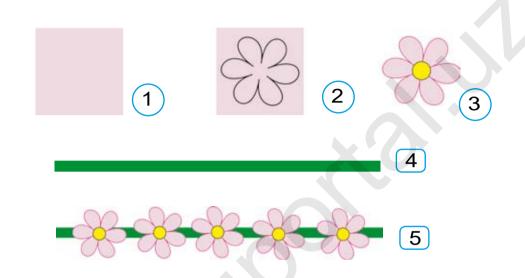

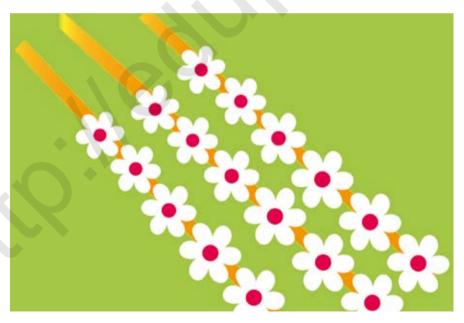

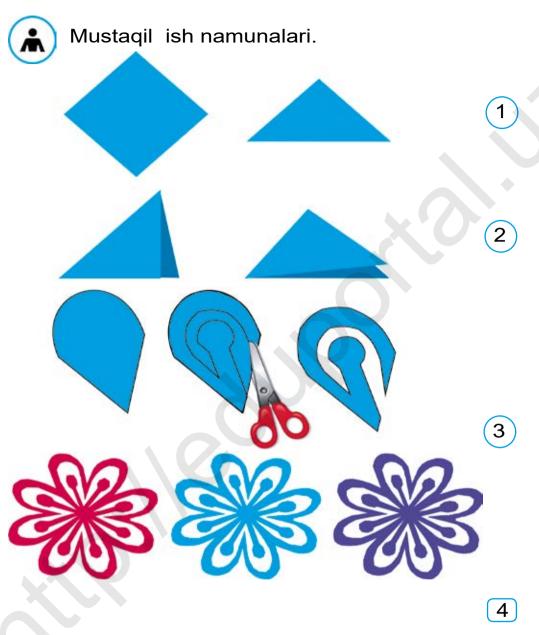
Mustaqil yasab koʻring.

NAVRO'Z BAYRAMI UCHUN BEZAKLAR TAYYORLASH

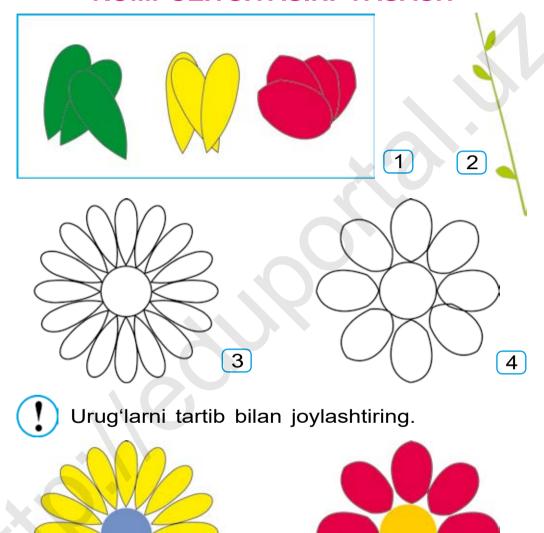

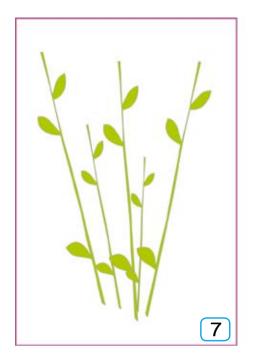
Turli qogʻozlardan bayram uchun qanday bezaklar tayyorlash mumkin?

«GULDONDA GULLAR» KOMPOZITSIYASINI YASASH

5

6

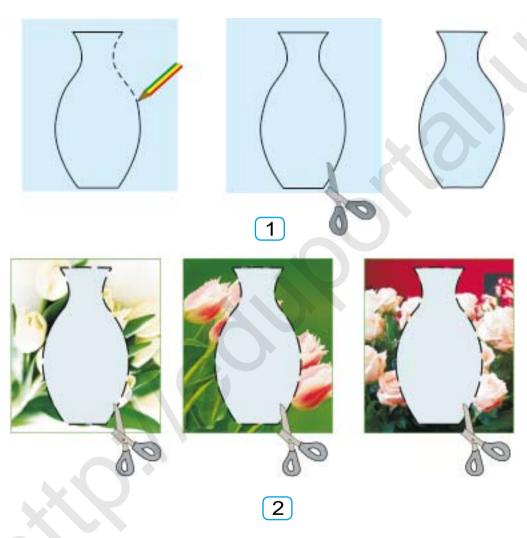
Turli materiallardan gullar shaklini yasab, oʻzingizni qanchalik ijodkor ekanligingizni sinab koʻring!

Mustaqil bajariladigan ishlar.

Guldon uchun andaza tayyorlang va uni gulli yoki rangli kartonga joylashtirib qirqib oling.

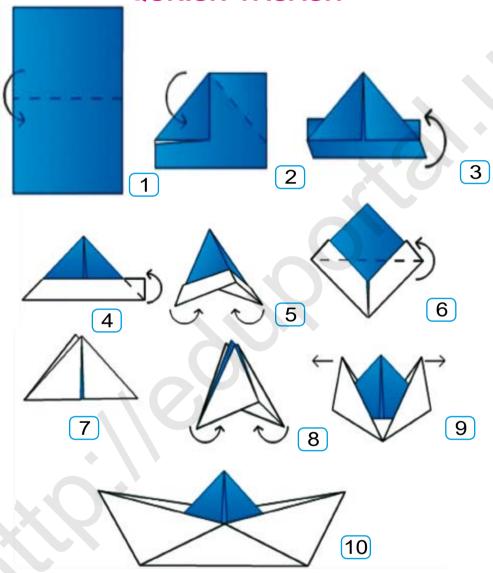
Guldon boʻlaklarini biriktirib tikishda chok turlaridan foydalaning.

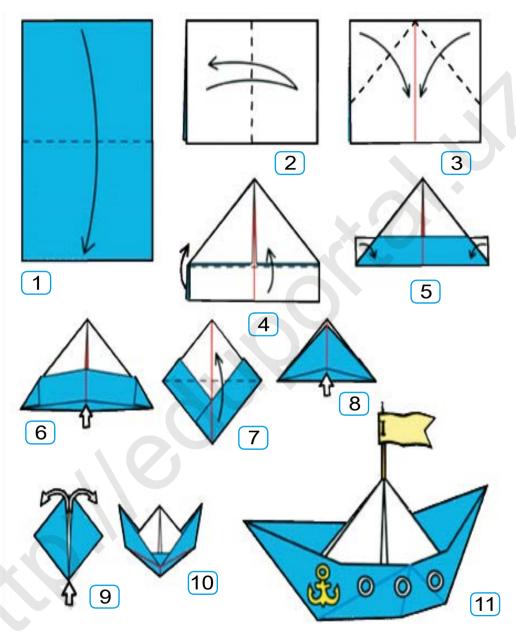

SUZUVCHI MODELLAR MAKETINI QURISH-YASASH

Suzuvchi modellarni yasashda qoʻshimcha manbalardan foydalaning.

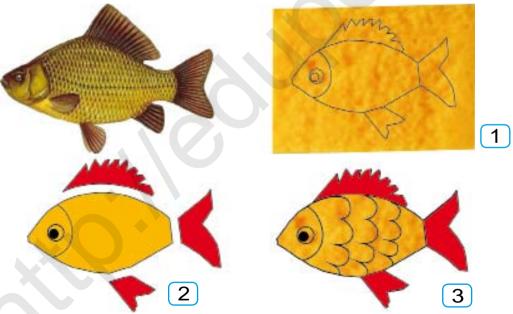

Tayyor qayiqchaning suvda suzishini albatta kuzatib koʻring.

POROLON VA IPDAN YUMSHOQ O'YINCHOQLAR TAYYORLASH

Porolon boʻlagidan toʻgʻri toʻrtburchak shaklini tayyorlang. Unga baliq shakli qismlarini chizing va qirqib oling.

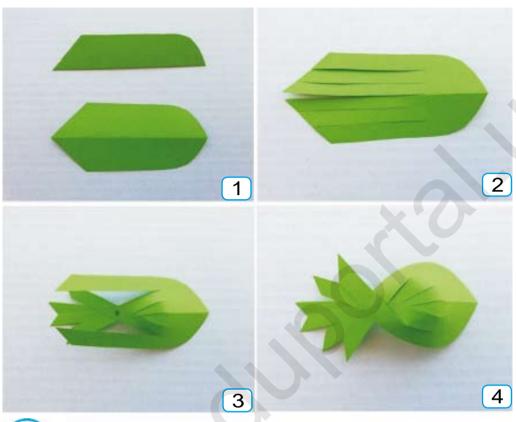

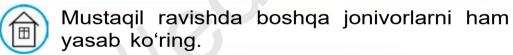
Baliqning qismlarini ketma-ketlikda joylashtirib chiqing.

Mustaqil bajariladigan ishlar.

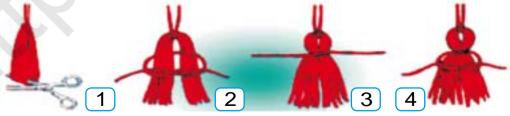

IPDAN O'YINCHOQLAR YASASH

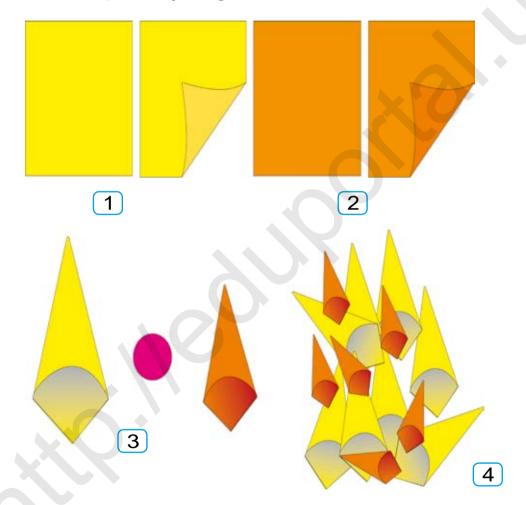

QOGʻOZNI QIRQISH VA BUKLASH USULIDA GULLAR SHAKLINI YASASH

(!)

Hajmdor gul shaklini yasashni bosqichmabosqich bajaring.

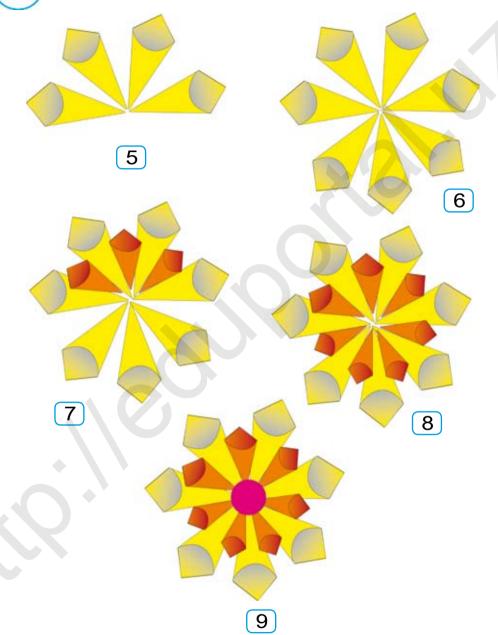

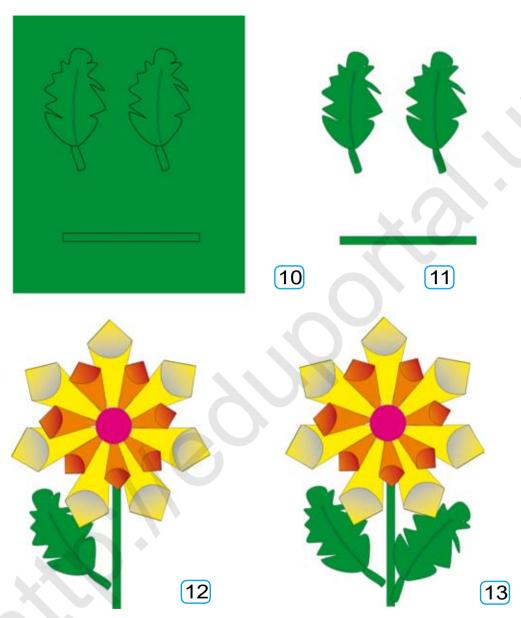

Qaychidan toʻgʻri foydalanish qoidalariga rioya qiling.

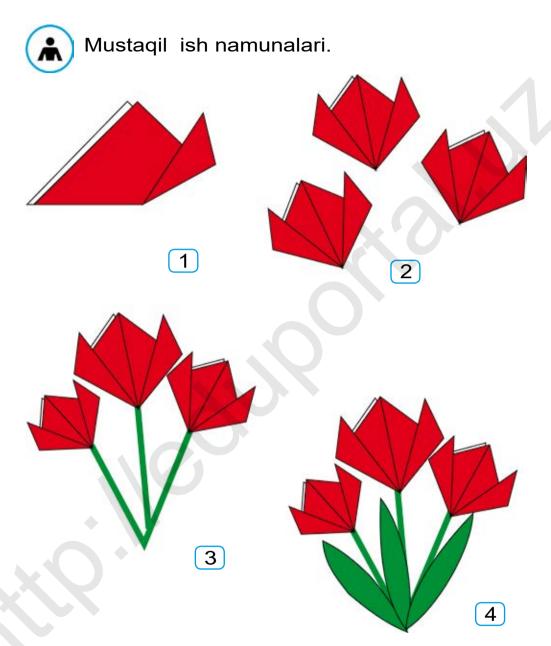

Ishni ketma-ketlikda bajaring.

Gul yetishtiruvchi kasb egalari haqida ma'lumot toʻplang va sinfdoshlaringiz bilan muhokama qiling.

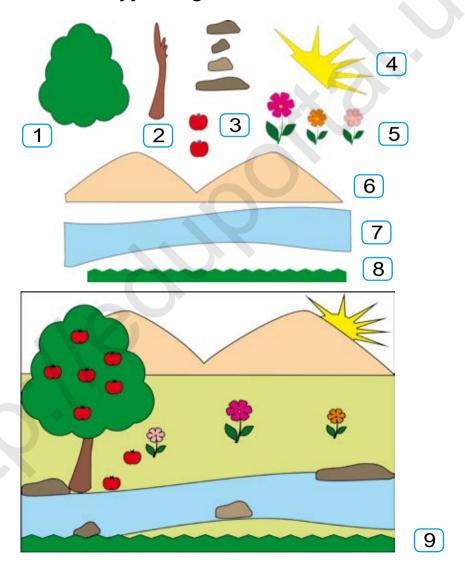
Lola gulini turli materiallardan mustaqil yasab koʻring.

4-nazorat ishi
Turli qogʻozlardan kompozitsiya yasash

YOZ APPLIKATSIYASINI YASASH

Qogʻozdan «Yoz» mavzusini applikatsiya usulida tayyorlang.

Mustaqil ish namunalari.

Mustaqil ish namunalari.

MUNDARIJA

Kirish	. 3
Texnologiya darsida bajariladigan ish namunalari	. 4
«Kuz» manzarasini applikatsiya usulida yasash	5
Kapalak shaklini qurish-yasash	. 7
Harakatli oʻyinchoqlar yasash	10
Somondan applikatsiya usulida hayvonlar, gullar,	
jonivorlar shaklini yasash	14
«Ertak qahramonlari»ni applikatsiya usulida yasash	17
Pape-mashe usulida piyola tayyorlash va bezash	21
Sovgʻa uchun suvenir yasash	24
Turli qogʻozlardan girlyandlar va qor parchasini	
yasash	27
Rangli qogʻozdan archa yasash	30
Qish manzarasini applikatsiya usulida yasash	34
Toʻgʻri chok tikish	
Igna uchun yostiqcha tikish	. 42
Turli geometrik shakllardan harakatlanuvchi modellar	
qurish-yasash	. 44
Bahorgi gullar kompozitsiyasini tayyorlash	47
Qogʻozni buklash va qirqish usulida gullar shaklini	
yasash	. 48
Bayramga tabriknoma yasash	. 50
Navroʻz bayrami uchun bezaklar tayyorlash	56
«Guldonda gullar» kompozitsiyasini yasash	. 58
Suzuvchi modellar maketini qurish-yasash	63

Porolon va ipdan yumshoq oʻyinchoqlar tayyorlash	65
lpdan oʻyinchoqlar yasash	68
Qogʻozni qirqish va buklash usulida gullar shaklini	
yasash	69
Yoz applikatsiyasini yasash	74

Oʻquv nashri

Xamrakul SANAKULOV, Dilrabo XODIYEVA, Aziza SANAKULOVA

TEXNOLOGIYA

Umumiy oʻrta ta'lim maktablarining 3-sinfi uchun darslik

Oʻzbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi tasdiqlagan

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi Bosh tahririyati Toshkent – 2019

Muharrir Rasuljon Nafasov
Badiiy muharrir Tolib Qanoatov
Texnik muharrir Juldiz Kadirova
Musahhih Nigora Allaqulova
Sahifalovchi Mastura Atxamova

Nashr litsenziyasi Al № 201, 28.08.2011-y.

Bosishga ruxsat etildi 18.02.2019. Bichimi 70x90 ¹/₁₆. «Arial» garniturasi. Kegli 14 shponli. Ofset bosma. Shartli bosma tabogʻi 5,85. Nashriyot-hisob tabogʻi 2,61. Adadi 493397 nusxa. Buyurtma № 444.

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi, 100000, Toshkent shahri, «Buyuk Turon» koʻchasi, 41.

ljaraga berilgan darslik holatini koʻrsatuvchi jadval

T/r	Oʻquvchining ismi, familiyasi	Oʻquv yili	Darslikning olingandagi holati	Sinf rahbarining imzosi	Darslikning topshirilgandagi holati	Sinf rahbarining imzosi
1						
2						
3						
4						>
5					X U	
6						

Darslik ijaraga berilganda va oʻquv yili yakunida qaytarib olinganda yuqoridagi jadval sinf rahbari tomonidan quyidagi baholash mezonlariga asosan toʻldiriladi:

Yangi	Darslikning foydalanishga birinchi marotaba berilgandagi holati.		
Yaxshi	Muqova butun, darslikning asosiy qismidan ajralmagan. Barcha varaqlari mavjud, yirtilmagan, koʻchmagan, betlarida yozuv va chiziqlar yoʻq.		
Qoniqarli	Muqova ezilgan, birmuncha chizilib, chetlari yedirilgan, darslikning asosiy qismidan ajralish holati bor, foydalanuvchi tomonidan qoniqarli ta'mirlangan. Koʻchgan varaqlari qayta ta'mirlangan, ayrim betlariga chizilgan.		
Qoniqarsiz	Muqova chizilgan, yirtilgan, asosiy qismidan ajralgan yoki butunlay yoʻq, qoniqarsiz ta'mirlangan. Betlari yirtilgan, varaqlari yetishmaydi, chizib, boʻyab tashlangan, darslikni tiklab boʻlmaydi.		